

Навчально-виховний комплекс
«Загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №1-гімназія»
м. Копичинці
Тернопільська область

ЛОМИТОЛІВКА

Упорядник.

Чорняк З.М. – вчитель зарубіжної літератури
НВК «ЗОШ І-ІІІ ст. №1-гімназія» м. Копичинці

Рецензенти:

Гутор Д.З. – вчитель-методист української мови та літератури, заступник директора з навчально-виховної роботи НВК «ЗОШ І-ІІІ ст. №1-гімназія» м. Копичинці

Демків О.М. – вчитель-методист української мови та літератури НВК «ЗОШ І-ІІІ ст. №1-гімназія» м. Копичинці

Посібник містить різного виду завдання за творами, що вивчаються відповідно до чинної навчальної програми у 5-9 класах закладів загальної середньої освіти.

Пропоновані завдання призначені для використання під час вивчення курсу зарубіжної літератури у 5 класі.

Для вчителів зарубіжної літератури, студентів-філологів.

Рекомендовано методичною радою НВК «ЗОШ І-ІІІ ст. №1-гімназія» м. Копичинці

(Протокол №2 від 20.02 2020)

*Література – це двері,
відчинені в чужі душі,
що ведуть до інших народів.*

А. Моруа

Слово народне живе у віках.

Воно у прислів'ях, воно у піснях.

З казок та з легенд промовляє до нас.

Воно з нетерпінням чекає на вас.

Народ скаже як зав'яже

З'єднайте частини висловів та прочитайте прислів'я

*Краще
жити
бджолою*

*Дружба
мов
дзеркало*

*Людина
без
батьківщини*

*Краще
чисте
сумління*

*розіб'єш – не
склеїш*

*як насіння
без землі*

*ніж умерти
метеликом*

*аніж
царське
володіння*

Краще жити бджолою – ніж умерти метеликом.

Дружба мов дзеркало - розіб'єш – не склеїш.

Людина без батьківщини - як насіння без землі.

Краще чисте сумління - аніж царське володіння.

З'єднайте слова і прочитайте прислів'я

ДОБРІ	кораблю	жити
КРАЩЕ	ВЕЛИКОМУ	
бджолою	лікують	ніж
	померти	глибоку
слова	погані	воду
	вбивають	метеликом

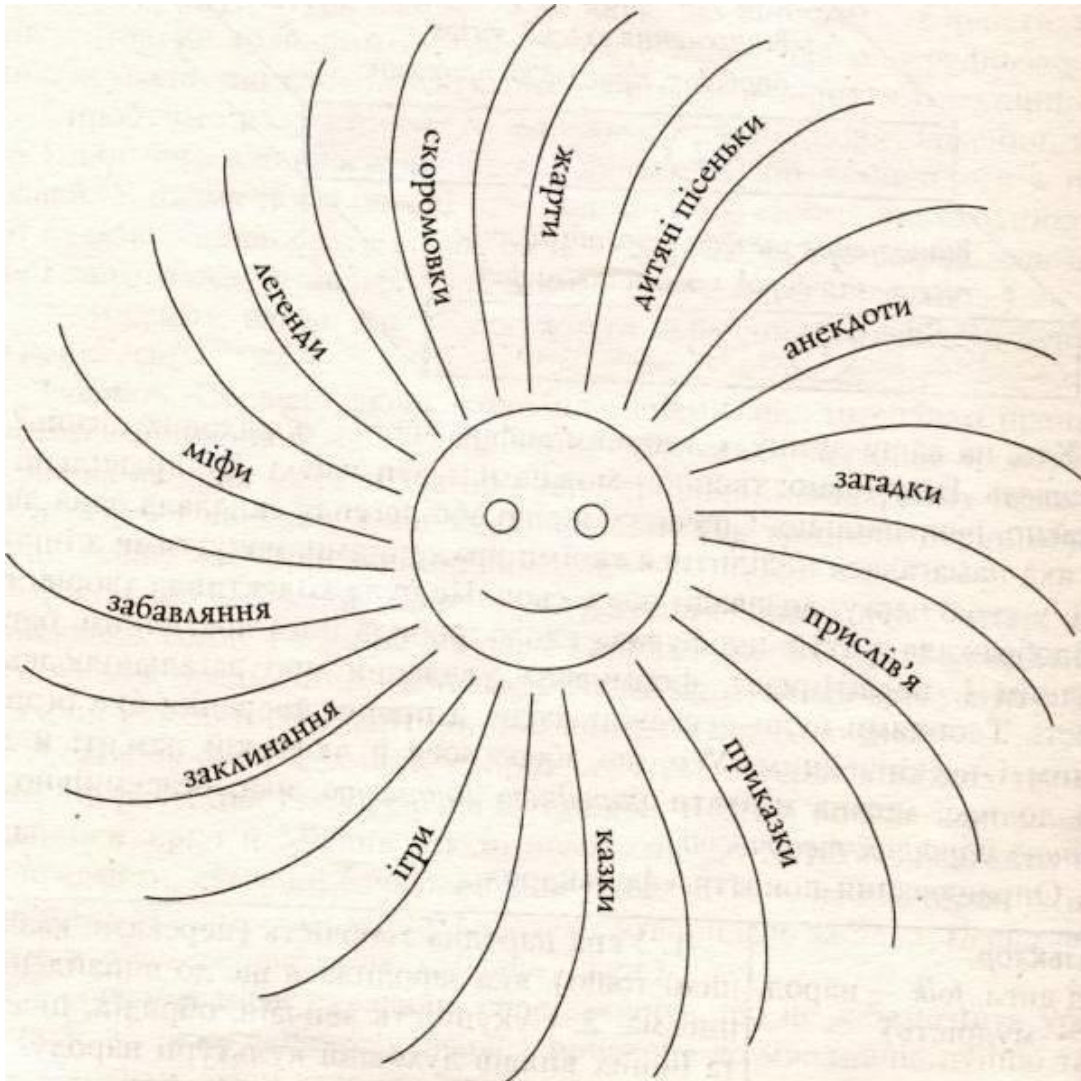
Великому кораблю – глибоку воду.

Краще жити бджолою – ніж померти метеликом.

Добрі слова лікують – погані вбивають

Підсумуємо

Учитель зачитує твори усної народної творчості, учні визначають, до якого жанру вони належать і записують на промінчиках.

1. Маленьке кругленьке весь світ перебігло. (Сонечко. Загадка.)

2. А ти, котик сірий,
Не ходи по сінях,
А ти, білуватий,
Не ходи по хаті,
Не буди дитяти.
(Коліскова пісня)

3. Бігли коні під мостами
З золотими копитами.
Дзень, брязь — вийшов князь. (Лічилка)

4. Два півники, два півники
Горох молотили.
Дві курочки-чубарочки
До млина носили.
Цап меле, цап меле,
Коза засипає,
А маленьке козенятко
На скрипочку грає... (Забавляння)

5. Хто літом працює до поту,
Зимою поїсть в охоту. (Прислів'я)

6. Написано чорним по білому. (Приказка)

7. Жили були дід та баба. І була в них курочка Ряба.... (Казка)

8. Бабин біб розцвів у дощ,
Буде бабі біб у борщ. (Скоромовка)

9. Іди, іди, дощику.
Зварю тобі борщику.
Залізу на дуба,
Прикличу голуба.
А голуб загуде,
Дрібен дощик піде! (Заклинання)

10. Мир миром,
Пирого з сиром,
Вареники в маслі,
Ми дружечки красні. (Мирилка)

11. - Що ж це в тебе знову двійка з англійської?
- Вчителька сказала, що ми з нею розмовляємо різними мовами.
(Смішинка)

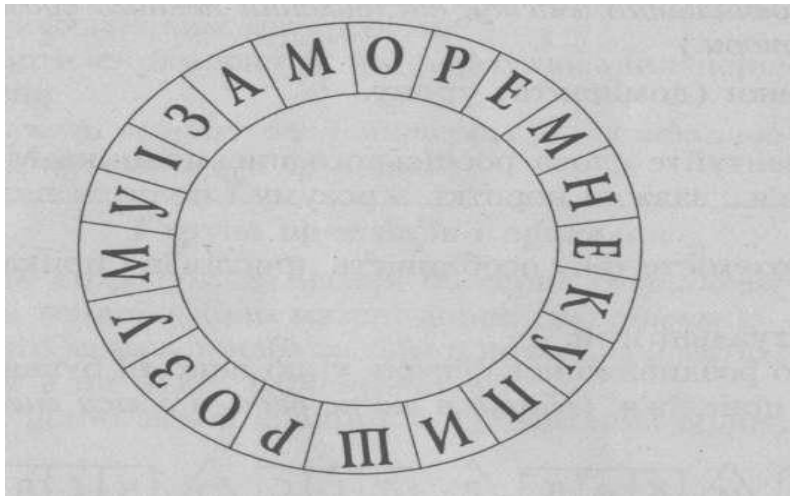
Ломиголівка

Розглянувши малюнок, прочитайте приказку.

(Розуму не позичиш)

Знайдіть ключ прочитання приказки.

(Розуму і за морем не купиш)

(Гарна птиця пером, а людина умом)

Гра-жарт

Ваше завдання - пригадати найдотепніші і найяскравіші зразки народної мудрості та найкмітливіше їх використати.

1. Замініть вислів іншим, менш відомим висловом. Визначте, приказка це, чи прислів'я.

«Найпоширеніша рідина на землі навряд чи самотійно потрапить під нерухомий шматок гірської породи»

(Під лежачий камінь вода не тече. Прислів'я)

2. Прослухайте добре відоме прислів'я у зміненій формі. Відтворіть прислів'я.

«Якщо відчуваєш страх перед хижаками, то краще не потрапляй в місця їхнього проживання».

(Вовків боятися — в ліс не ходити)

3. Скажіть приказку, яку науковою мовою можна прочитати так:
«Якщо представниця однієї половини людства зникне з того, що не під силу трьом відомим тваринам з байки, то користь від цього отримає найперше двигун гужового транспорту».

(Баба з воза — коням легше)

4. А тепер знайдіть прислів'я чи приказки, які характеризують таку людину.

У житті трапляються люди, які тобі кажуть лише приємне, називають тебе другом, захищають твої інтереси, а коли тебе поряд немає, пліткують. Таку людину називають лукавою.

(Лаяв засць вовка, тільки вовк його не чув)

Гра «Хто швидше»

- Усе на світі можна придбати, тільки не ...(батька й матір).
- Хто бачив змію, боїться й ...(мотузки).
- Краще погоріти ніж на ...(чужині) жити.
- Язик один, а вух двоє — тому ...(кажи раз), а слухай двічі.
- Справжню...(дружбу) і за тисячу скакунів не виміняєш.
- Вірний самурай двом князям... (не служить).
- На Афіну покладайся, та... (праці) не цурайся.
- ... (Мети) досягає той, хто не знає втоми.
- Мій дім — моя ...(фортеця).
- Крізь добре, а ...(вдома) найкраще.
- Краще бути бідному, та в шані ніж ...(багатому), та в ганьбі.
- Хліб не пада з неба — ...(працювати) треба
- Добрій людині слово допомагає, ... (лихий палиця не допоможе).
- Не одежа прикрашає людину, ... (а добрі справи).
- З ким поведешся, ... (того й наберешся).
- Сокіл шанує свої крила, ... (а людина — ім'я).
- Хто хоче знати майбутнє, ... (мусить добре знати минуле).
- Прислів'я в розмові — ... (як солодкий мед у глечичку).

Диктант «Упізнай за ознаками»

Один учень виконує завдання біля дошки, потім перевіряють разом.

1. ... — це сукупність писаних і друкованих творів певного народу, епохи, людства. (*Література*)

2. ... — це сукупність звичаїв, обрядів, пісень та інших виявів духовної культури народу. (*Фольклор*)

3. ... — це стислий і влучний вислів, у якому виражається повчальна думка. (*Прислів'я*)

4. ... — це влучний короткий вираз без повчального висновку, має тільки натяк. (*Приказка*)

5. ... — це поетичне, образне відтворення предмета чи явища, про які необхідно здогадатись. (*Загадка*)

Гра «Уява»

1. Доберіть прислів'я або приказки, у яких ідеться про людину, яка:
 - цінує дружбу;
 - перебільшує небезпеку;
 - уміє працювати;
 - лінива;
 - не бачить мети.
2. Доберіть заголовки (прислів'я чи приказки) до поданих уривків.

Собака та її тінь

Собака біг по кладці через річку, тримаючи в зубах м'ясо. Побачив своє відображення у воді, й здалося йому, що там інший собака м'ясо несе - кинув він своє і шубовснув у воду відбирати чуже. Чужого м'яса зовсім не виявилось, а своє хвилиною віднесло далеко по річці. Так собака залишився ні з чим.

(За Л. Толстим)

(Не бігай з одним ротом на два обіди. Усякий ласий на чужі ковбаси. Двох сорок разом за хвіст не втримаєш. Не женися за двома зайцями, бо одного не піймаєш.)

Мавпа та горох

Мавпа несла дві жмені гороху.

Упала одна горошина; мавпа хотіла підняти, а розсипала двадцять. Кинулася збирати і розсипала все. Розсердившись, розкидала весь горох і побігла далі.

(За Л. Толстим)

(Вдача гаряча, а розум миші з'їли. Дай дурневі макогін, то він і вікна поб'є.)

Відгадай загадку

Загадки сприяють розвиткові уваги, кмітливості, допитливості.

Шість ніг, дві голови, один хвіст. Хто це такий?

(Кінь і вершник)

У сімох братів по одній сестрі. Скільки всього сестер?

(Одна)

Йшли син з батьком та дід з внуком. Скільки їх?

(Троє)

Чорний Іван, дерев'яний каптан: де носом проведе, там помітку кладе.

(Олівець)

Влітку наїдається, а взимку відсипається.

(Ведмідь)

Біжить він по долині в сіренькій козушці.

(Заєць)

Стоять на дорозі, усім заважають, хто йде, той штовхає, а з дороги ніхто не прийме.

(Двері)

Два кінці, двоє кілець, посередині цвяшок.

(Ножниці.)

Прийшов чорний віл, положив частокіл, а прийшов білий — поставив.

(День і ніч)

Старий дід мости помостив, прийшла молода — мости рознесла.

(Мороз і весна)

Шило-мотовило попід небесами ходило, і з панами говорило, і з князями розмовляло.

(Блискавка і грім)

Вузенька, довгенька, а як устане, то до неба достане.

(Дорога)

Загадкова, чарівна, звеселяє всіх вона,
Відкриває казка двері, кличе всіх дітей до себе.
Цілий світ як обійдеш,
В країні кожній казку ти знайдеш.
Вони всі різні й трохи схожі,
Добро у них завжди неправду переможе.

В казках і звірі можуть розмовляти,
Принцесів принци визволяти,
Тут феї є і чаклуни,
Ніяк не миряться вони.
Там кіт гуляє у чоботях,
Гарбуз каретою стає,
Гидке кача, що бід зазнало,
Враз дивним лебедем стає.
Багато див у казці є -
Читайте, діти, їх завжди!

Цікава перерва

1. Розв'яжіть кросворд «Казковий». («Казки про тварин»)

1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										

1. Назва найдавнішої індійської збірки казок. («Панчатантра»)
2. Головний герой казки «Фарбований Шакал». (Чандарава)
3. Ім'я героя казки І. Франка «Фарбований Лис». (Микита)
4. Французький «родич» індійського шакала та українського лиса. (Ренар)
5. Місто, у якому народилися брати Грімм. (Ганау)
6. У якому місті була створена братами Грімм збірка німецьких казок «Дитячі і родинні казки». (Кассель)
7. Ім'я жінки, яка переказала Вільгельмові Грімму казку «Пані Метелиця». (Дортхен)

2. Уважно розгляньте розташування трикутників, у які вписані букви, знайдіть ключ і прочитайте назву відомої вам казки Братів Грімм

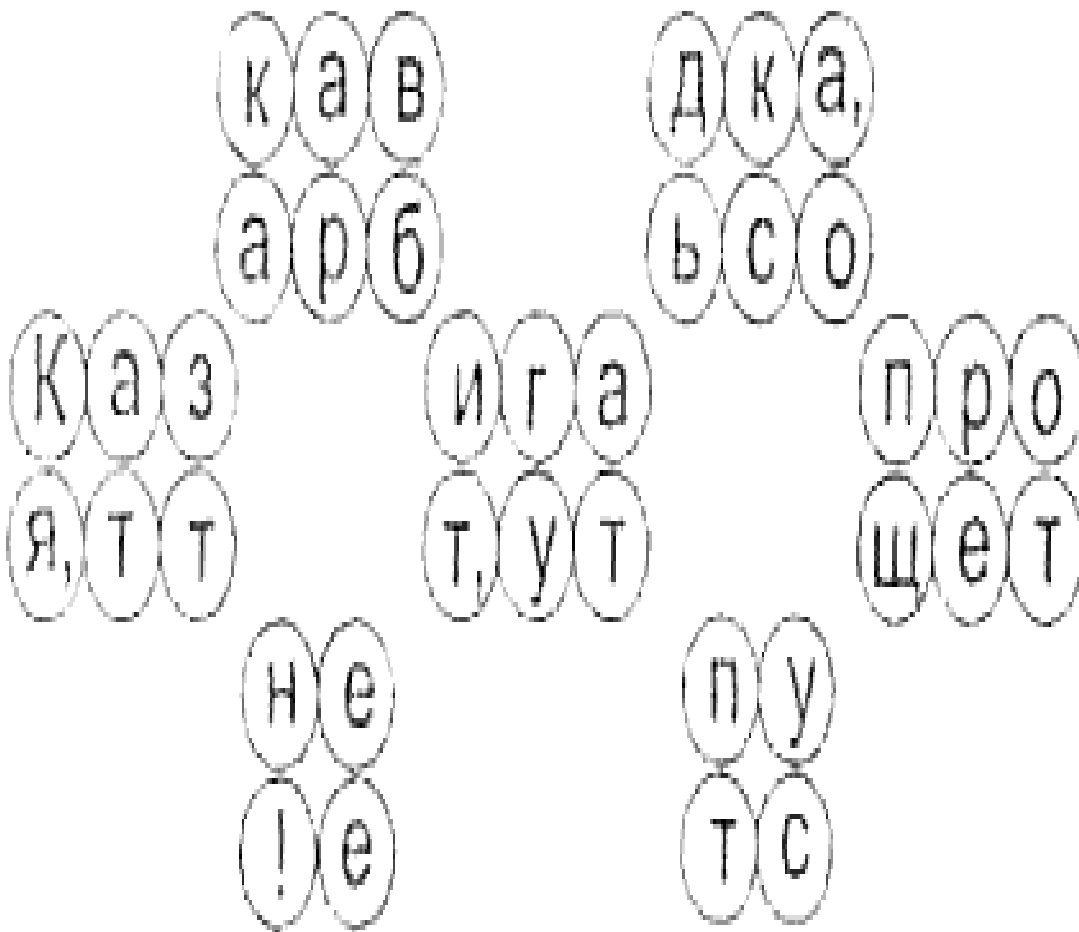

«Пані Метелиця»

Хвилинка мудрості

Розшифруйте вислів із "Казки про золотого півника" О.Пушкіна.

Поясніть, як ви його розумієте.

"Казка-вигадка, проте

Щось тут, браття, не пусте!"

Плутанина

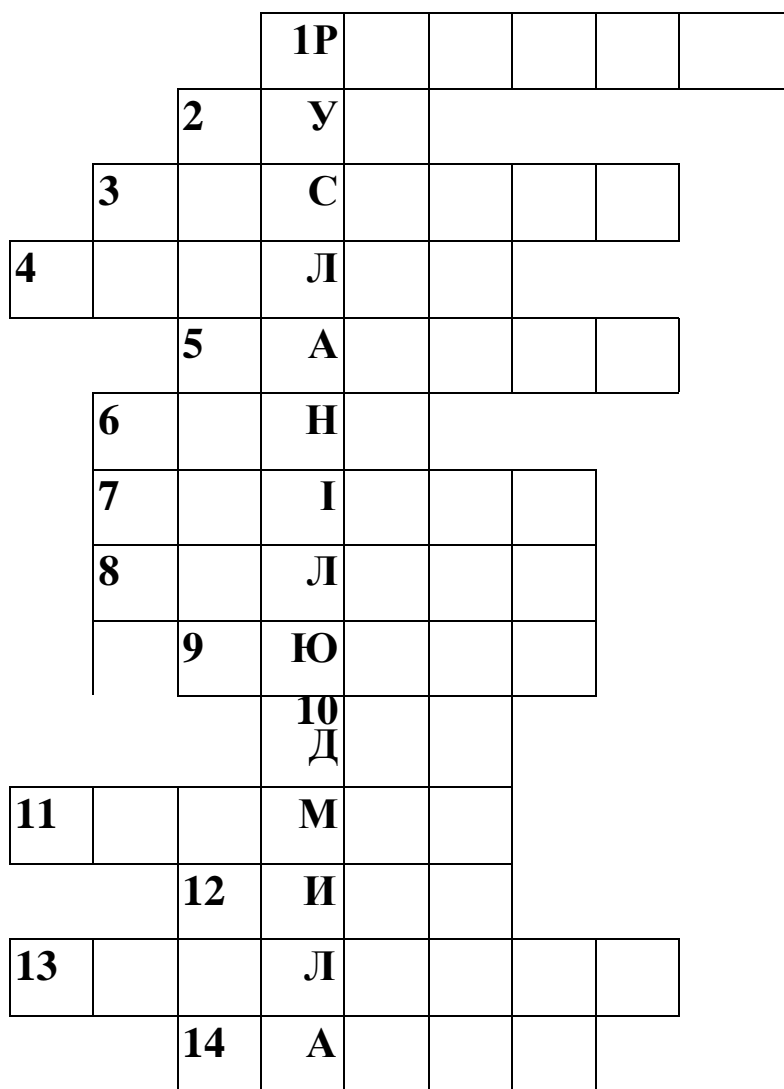
З'єднайте правильно частини словосполучень. (О. Пушкін)

Орина	Олексіївна
золотий	Єлисей
сім	цариця
шамаханська	богатирів
Марія	Родіонівна
королевич	півник

Орина Родіонівна, золотий півник, сім богатирів, шамаханська цариця,
Марія Олексіївна, королевич Єлисей.

Кросворд «Казковий»

(Твори О Пушкіна)

1. Один - ..., вояк суворий,
Що розширяв мечем простори
Розкішних київських полів.
(Рогдай)
2. Край лукомор'я ... зелений.
(дуб)
3. Наїна з гордістю вчувала,
Бо, бач, любила лиш себе,
І байдуже вона сказала:
" ..., не люблю тебе!"
(пастуше)
4. Там серед хмар перед народом
Через ліси, через моря
... несе богатиря" *(чаклун)*

5. За ним - ..., крикун порожній,
На бенкетах непереможний,
Та воїн скромний між мечів.
(Фарлаф)
6. Природний ... ,
серед безлюдної долини
Ганяв я череду щоднини,
І з юних літ я тільки знав
Ліси дрімучі старовинні.
(фінн)
7. Автор опери "Руслан і Людмила"
(Глінка) ...
- 8... глянув смілий князь –
І чудо вздрів перед собою.
Де взяти фарби і слова?
Жива дрімає ...
(голова)
- 9.Вона життя мені єдина!
Вона мені вернула знов
Мої утрачені години,
І мир, і чистоту, й ...
(любов)
- 10.Там руський ...,
Там Руссю пахне!
(дух)
- 11.Останній з них - подібний бурі,
Хазарський юний хан ...
(Ратмір)
- 12....там; лісовик там бродить,
в гіллі русалка спить бліда.
(дива)
- 13.Там ...мимоходом
Полонить грізного царя.
(королевич)
14. В гіллі спить бліда.
(русалка)

Літературне лото "Знавець мови творів Пушкіна "

(Учитель роздає кожному учневі таблицю, що містить тлумачення слів та на невеличких аркушах слова з казок О. Пушкіна. Вчитель витягає із мішечка певне слово, учні повинні знайти його тлумачення в картці лото та закрити.)

- ❖ Світла кімната у верхній частині будинку (*світлиця*).
- ❖ Старий полатаний одяг (*лаття*).
- ❖ Високий боярський або князівський будинок у вигляді башти (*терем*).
- ❖ Сталь особливої обробки, зброя із цієї сталі (*булат*).
- ❖ Міфологічна істота, що жила у лісі (*лісовик*).
- ❖ Багатолюдний бенкет (*учта*).
- ❖ Багаті й знатні люди, оточення царя (*бояри*).
- ❖ Хоробрий воїн, богатир (*витязь*).
- ❖ Місце під іконами (*божник*).
- ❖ Велика зала у палаці (*палата*).
- ❖ Пильно вдивлятися, стежити очима за кимось або чимось (*зорити*).
- ❖ У давніх слов'янських державах вождь, полководець (*воєвода*).
- ❖ Охороняти когось або щось; сторожити (*чатувати*).
- ❖ Військо, збройний загін (*рать*).
- ❖ Урочистий обід, сніданок або вечеря, що влаштовується на честь когонебудь або якоїсь події (*бенкет*).
- ❖ Старовинний військовий металевий головний убір, що захищав від удару холодною зброєю (*шолом*).
- ❖ Вишитий шовковими, вкритий тонким шаром золота або срібла нитками (*гаптований*).
- ❖ Права рука (*правиця*).
- ❖ Той, хто перебуває у дозорі (*дозорець*).
- ❖ Глекоподібний глиняний, дерев'яний або металевий посуд для води, молока (*дзбан*).

Літературна вікторина «Упізнай казку»

Учитель зачитує опис казкової ситуації, учні називають відповідну казку.

(За творчістю Г.К. Андерсена)

1. Герої сидять за порожніми верстатами і тчуть без пряжі, спалюють багато свічок, щоб усі думали, наче вони і вночі працюють, великими ножицями ріжуть повітря, ніби кроють тканину, шують голками без ниток, щоб ніхто не побачив, що нитки витрачаються.

(«Нове вбрання короля»)

2. Принцеса відмовилася прийняти від принца в дарунок живого солов'я і прекрасну троянду, бо вони були не штучні, а справжні. («Свинопас»)

3. Принцеса, яка відчула горошину, покладену на її ліжко під двадцять перин і матраців. («Принцеса на горошині»)

4. Качки, кіт, курка зневажають героя тільки за те, що він не такий, як усі інші. («Гидке каченя»)

5. Ластівки і крихітна дівчинка допомагають одне одному в біді, рятують у важкі хвилини життя. («Дюймовочка»)

6. Горошина проростає, зеленіє і цвіте на підвіконні у бідної вдовиробітниці, нагадуючи її хворій дочці весну, поле, зелень і надаючи їй сил перебороти хворобу. («П'ятеро з одного стручка»)

Якщо кросворд цей розгадаєш,

То таємницю ти пізнаєш:

Ким Попелюшка згодом стане,

І як закінчиться пригода.

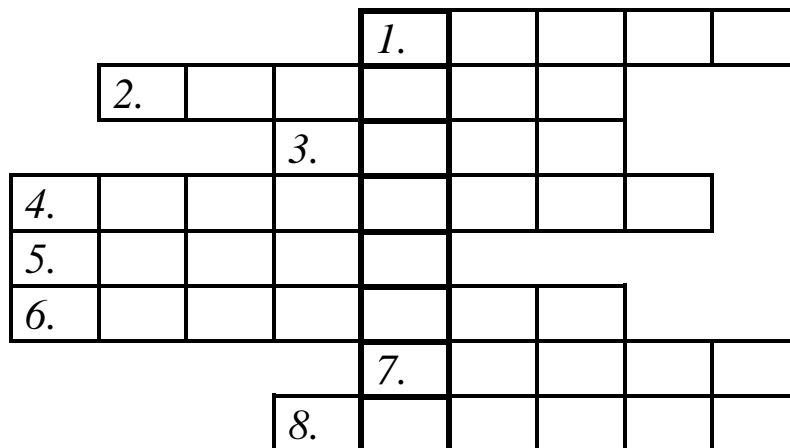
А ще пораду хочу дати –

Спробуйте казку прочитати!

(Шарль Перро «Попелюшка»)

1. Хто перетворився на кучера? *(пацюк)*
2. Які істоти стали лакеями? *(ящірка)*
3. Кого перетворили на коней? *(миші)*
4. Коли Попелюшка мала піти з балу? *(опівночі)*
5. З ким танцювала Попелюшка на балу? *(принц)*
6. Ким доводилась фея Попелюшці? *(хрещена)*
7. Що, крім черевичків, подарувала фея Попелюшці? *(сукня)*
8. З чого було зроблено карету? *(гарбуз)*

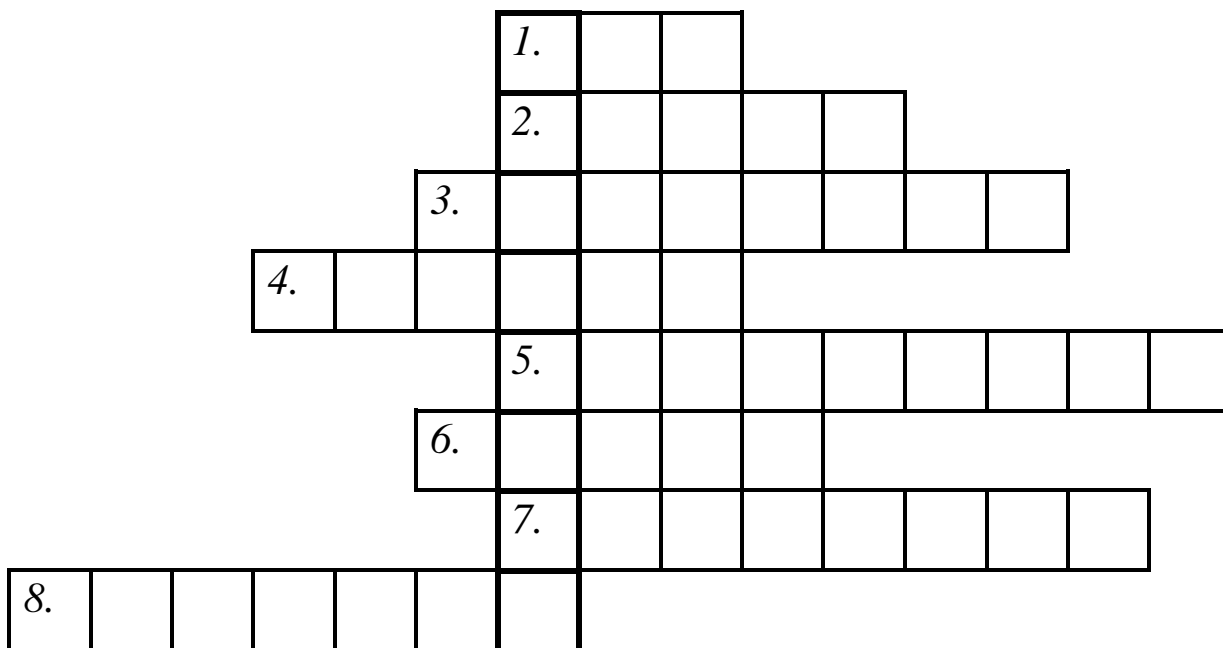

Ключове слово **ПРИНЦЕСА**

*Жили були друзі – нерозлий вода.
 Полюбляли друзі гратися щодня.
 Трапився випадок дуже непростий,
 Зруйнував би дружбу Троль, що дуже злий.
 Ще і Королева, та що Снігова,
 Полонила Кая в далекі края.
 Але наша Герда, сповнена добра,
 Визволити друга все-таки змогла.*

Прочитайте казку Г.К. Андерсена і розгадайте кросворд. Ключ - у виділених клітинках (Ключове слово **КОРОЛЕВА**). Підказка – у вірші.

1. Хто замінив Герді брата? (*Кай*)
2. Хто допомагав Герді пройти через володіння Снігової Королеви?
(*олень*)
3. Хто спав у великій білій квітці? (*принцеса*)
4. Що кричали розбійники, коли бачили жовті, блискучі монети?
(*золото*)
5. Хто писав на в'яленій рибині? (*лапландка*)
6. Хто визволив Кая з полону Снігової Королеви? (*Герда*)
7. Яке слово мав скласти Кай із крижинок? (*вічність*)
8. Яку квітку вирощувала Герда? (*троянда*)

Пограймося „Вірю - не вірю”
(Г.К.Андерсен «Снігова Королева»)

1. Кай і Герда вирощували тюльпани.

Вірю

Не вірю

2. Кай і Герда були ворогами.

Вірю

Не вірю

3. Осколок дзеркала потрапив Каю в око.

Вірю

Не вірю

4. Кая викрали Тролі.

Вірю

Не вірю

5. Серце Кая перетворилось на крижинку.

Вірю

Не вірю

6. Бабуся сховала троянди під землю.

Вірю

Не вірю

7. Принцеса спала у білій квітці.

Вірю

Не вірю

9. Палац Снігової Королеви був на острові Шпіцберген.

Вірю

Не вірю

9. Герда вкрала оленя і втекла від Маленької розбійниці.

Вірю

Не вірю

10. До палацу Снігової Королеви Герду супроводжував ворон.

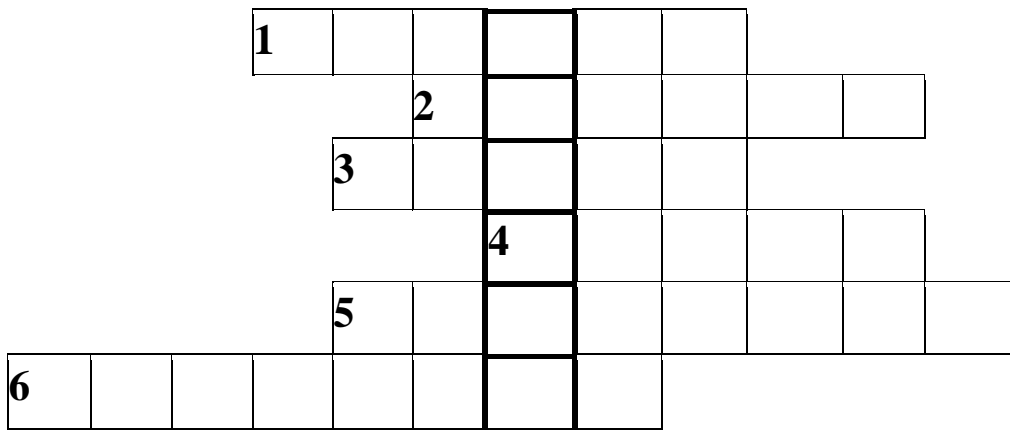
Вірю

Не вірю

Кросворд

(С. Маршак «Дванадцять місяців».)

Якщо учні правильно розв'яжуть кросворд, то у виділеному стовпчику вийде назва однієї з особливостей драматичного твору.

1. Один із підлеглих королеви, що не залишає її в біді серед лісу. (Солдат)
2. Місяць, що дає «урок» королеві. (Січень)
3. Одна з головних причин спотворення характеру її величності. (Влада)
4. Чого бракує придворним у ставленні до королеви? (Любов)
5. Один з головних «винуватців» поганого виховання її величності. (Професор)
6. Яка риса об'єднує жадібних і жорстоких мачуху з донькою і королеву? (Неповага)

Ключове слово **ДІАЛОГ**

Вікторина

«Упізнай літературного героя за уривком твору»

Учні, які впізнають в описі героя, записують відповідь на дошці.
(Ім'я героя, автор, назва твору)

1. *«Упоравшись з роботою, дівчина йшла в куток і сідала просто на попіл, натрушений біля каміна. Тому всі в домі звали її Чорногузкою. А менша сестра, не така лиха, як старша, прозвала її...»*

(Попелюшка. Ш. Перро. «Попелюшка, або Соболевий черевичок»)

3. *«...доторкнулася до Попелюшки своєю паличкою, і враз її дранка перетворилася на розкішну сукню, гаптовану золотом, сріблом і самоцвітами. Ще дала ... дівчині пару соболевих черевичків, таких гарненьких та ловких, що кращих не було ні в кого у світі».*

(Хрещена мати Попелюшки - чарівниця. Ш. Перро. «Попелюшка, або Соболевий черевичок»)

3. *«... посадовив Попелюшку на почесне місце, а потім запросив до танцю... Після танців подали різні смачні наїдки та питва, але... і не доторкнувся до них — він дивився тільки на красуню-гостю і думав тільки про неї».*

(Принц. Ш. Перро. «Попелюшка, або Соболевий черевичок»)

4. *«Дівчина струснула яблуню, і яблука градом посипалися на землю. Вона трусила доти, поки жодного яблука не лишилося на яблуні. Тоді згорнула яблука на купу і пішла далі».*

(Пасербиця. Брати Грімм. «Пані Метелиця»)

5. *«Була вона дивовижно гарна й ніжна — вся із сліпучо-іскристої криги, але однак — жива! Її очі блищали, як дві ясні зірки, проте не було в них ані лагідності, ані тепла».*

(Снігова Королева. Г. К. Андерсен. «Снігова Королева»)

6. *«Королевіні поцілунки зробили його нечутливим до морозу, а його серце перетворилося на крижинку. ...мудрував над плескатими гостробокими крижинами, складаючи з них різні фігури й слова».*

(Кай. Г. К. Андерсен. «Снігова Королева»)

7. *«...була така ж на зріст, як і Герда, але дужча і ширша в плечах і смаглява. Очі в неї були чорні і якісь сумні».*

(Маленька розбійниця. Г. К. Андерсен. «Снігова Королева»)

8. *«З хатини, спираючись на костур, вийшла стара-престара бабуся, у великому солом'яному капелюсі, на якому були намальовані чудові квіти».*

(Стара чаклунка. Г. К. Андерсен. «Снігова Королева»)

9. *«І дівчинці здалося, що хвилі якимось дивно кивають їй. Тоді вона скинула червоні черевички — найдорожчу свою річ — і кинула їх у ріку. Та черевички впали недалеко від берега, і хвилі одразу ж винесли їх на берег. Ріка не хотіла брати у дівчинки її найдорожчу річ, бо не могла повернути їй Кая».*

(Герда. Г. К. Андерсен. «Снігова Королева»)

10. *«Перед нею сивобородий професор арифметики і краснопису, подібний до старовинного астролога. Він у мантії, у докторському химерному ковпаку з китицею».*

(Учитель королеви. С. Маршак «Дванадцять місяців»)

11. *«Я не можу чекати і трьох днів. Завтра новорічний прийом, і я хочу, щоб у мене на столі були ці... як ви їх назвали... проліски!»*
(Королева. С. Маршак «Дванадцять місяців»)

12. *«Сама я в лісі. Не піду далі. Тут і залишусь. Все одно, де замерзати. Темно як! Рук не розгледити. І не знаю куди зайшла. Тут і вдень заблукати легко, а вже вночі і поготів».*

(Пасербиця. С. Маршак «Дванадцять місяців»)

13. *«їх дванадцяттеро: троє старих, троє літніх, троє молодих, а останніх троє — ще зовсім юнаки. Молоді сидять біля самого вогню, старі — поодаль. На двох старих білі довгі шуби, волохаті білі шапки, на третьому — біла шуба з чорними смугами і на шапці чорна опушка. Один із літніх у золтаво-червоній, другий в іржаво-рудій, третій — у бурій одежі. Решта шестеро — в зелених, різного відтінку жупанах, гаптованих кольоровими візерунками».*

(Дванадцять місяців. С. Маршак «Дванадцять місяців»)

Поуправляйся

1. Дівчину-сироту з казки Ш. Перро називали:

а) Нечепуркою; б) Замазуркою; в) Черногузкою, Попелюшкою.

2. Потрапити на бал Попелющі допомогла:

а) тітка-чарівниця; б) незнайома жінка; в) хрещена мати.

3. Карета Попелюшки була зроблена:

а) з кавуна; б) з гарбуза; в) з дині.

4. Черевичок, який загубила Попелюшка, був зроблений:

а) із золота; б) із кришталю; в) із соболиного хутра.

5. У будиночку бабусі Кая й Герди росли:

а) тюльпани; б) троянди; в) жоржини.

6. Кай різко змінився тому, що:

а) у його серце потрапив осколок чарівного дзеркала;

б) його зачарував злий чарівник;

в) він прагнув потрапити до Снігової королеви.

7. Сила Герди була:

а) в її друзях; б) в її серці; в) в її фізичній силі.

8. Кай не міг скласти слово:

а) «дружба»; б) «любов»; в) «вічність».

9. Принцесі (із «Дванадцять місяців») забажалося на Новий рік

а) фіалок; б) крокусів; в) пролісків.

10. Місяць Квітень подарував пасербиці:

а) каблучку; б) браслет; в) люстерко.

10. Принцесі говорили правду про її поведження:

а) гофмейстериня; б) солдат; в) королівський прокурор.

12. Які чарівні слова солдат порадив частіше вживати принцесі:

а) «Даруйте!»; б) «Виконуйте швидше!»; в) «Будь ласка!»

Диктант

«Вставте необхідне слово»

(Життєвий і творчий шлях Р.Кіплінга)

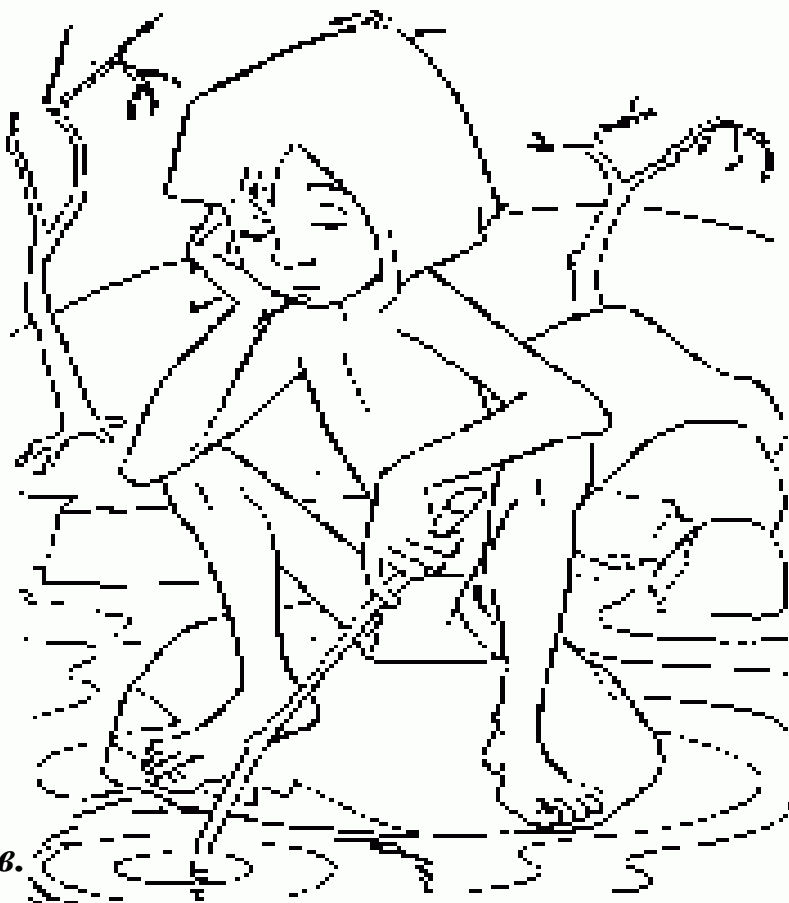
Кожен учень отримує картку і виконує завдання. (Відповідно до статті підручника Зарубіжна література Ю.І. Ковбасенка с.135)

- Кіплінг ... 30 грудня 1865 р. в
 - Батько Редьярда був
 - Сім'я Кіплінгів ставилася до культури і народних традицій Індії
 - Освіту Дж. Р. Кіплінг здобув у
 - Навчання в пансіоні Редьярду ... , бо ставлення до учнів було
 - Згодом хлопця віддали до ... , де сформувалися такі риси характеру, як
 - Коли юнакові виповнилося ... , вийшла друком збірка його творів за кошти
 - Повернувшись до ... , Дж. Р. Кіплінг став
 - Місцеве населення ставилося до англійця Кіплінга ... , бо...
 - З родиною Дж. Р. Кіплінг жив у ... , де написав дитячу книгу
 - Кіплінг став першим англійським письменником, який отримав
 - Найпопулярнішим твором письменника є
- Використовуючи метод взаємоперевірки, учні визначають правильність виконання роботи. Ключі до завдань можуть бути записані на дошці.

*Десь за океаном,
У краю далекім,
Є диво-країна.*

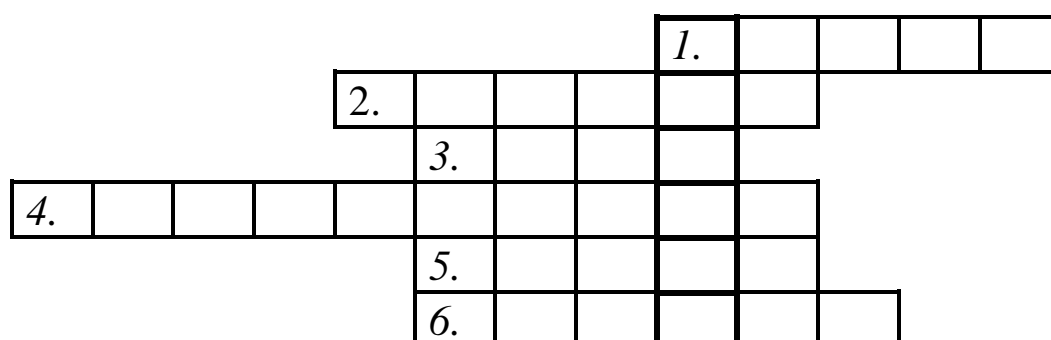
*А живуть там, друзі,
Дуже різні звірі,
І панує згода.*

*Хочу вас запевнить,
Вони вас здивують
Жителі тих Джунглів.*

Розгадайте кросворд і у виділених клітинках прочитайте ім'я
головного героя казки Р.Кіпліга

Ключове слово МАУГЛІ

1. Хто не мав власної мови. (*мавпи*)
2. Як звали кульгавого тигра? (*Шер-Хан*)
3. Ім'я ведмедя, вчителя хлопчика. (*Балу*)
4. Як називалося Мавпяче Плем'я. (*Бандерлоги*)
5. Ім'я ватажка вовчої зграї. (*Акело*)
6. Ім'я пантери. (*Багіра*).

Літературна вікторина «Впізнай героя»

(Р.Кіплінг «Мауглі»)

1. «Всі знали ... і ніхто не наважувався ставати їй на дорозі».

(Багіра)

2. «Віддайте мені людське поріддя, інакше я полюватиму тут довіку, і ви не дістанете від мене навіть кісточки. Він — Людина, і я ненавиджу його всією своєю істотою». (Шер-Хан)

3. «...він тільки й знає, що нишпорить скрізь, робить різні капості, розносить плітки...». (Табакі)

4. «Дванадцять років я водив вас на лови і з ловів, і за цей час ніхто з вас не потрапив у пастку, нікого з вас не покалічено».

(Акела)

5. «Краще нехай я, люблячи, наставлю йому синців, аніж він постраждає коли-небудь через своє неуцтво». (Балу)

6. «Я страж царського скарбу. Я мушу карати смертю всіх, хто прийде сюди красти. Але моє місто забуло мене». (Білий Клобук)

7. «...Людське дитинча моє! І його не вб'ють! Воно житиме й бігатиме в нашій Зграї, полюватиме разом з нами».

(Мати Вовчиця)

8. «...У них немає Законів. Вони — вигнанці. У них немає навіть власної мови, і вони користуються краденими словами, які підслуховують, сидячи вгорі на гілках і підглядаючи за нами».

(Бандерлоги)

9. «...останні десять днів він провів на самоті, міняючи шкіру, і тепер мав справді розкішний вигляд...». (Каа)

10. «...ранкова роса виблискувала на її шкурі, немов алмази».

(Багіра)

11. «...для такої нікчемної особи, як я, всяка обгризена кістка — вже справжній бенкет». (Табакі)

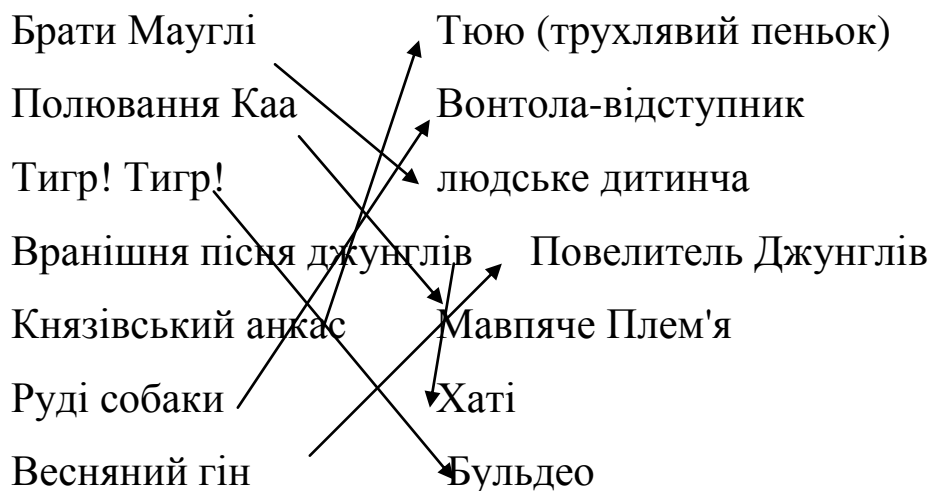
12. «— Вовки — Вільне Плем'я! Людське дитинча належить нам; його вб'ють лише тоді, коли ми самі того захочемо».

(Батько Вовк)

Гра

«Поверни героя у свій розділ»

— У стовпчику ліворуч записані назви розділів казки, праворуч персонажі. З'єднати лінією розділ і персонажа.

Сенкан «Персонаж»

Складання сенкану до образів звірів.

Кожен член групи може за 5-7 хвилин скласти свій сенкан, після чого на основі індивідуальних складається сенкан групи. Сенкан складаємо за традиційною схемою:

Іменник (тема)
Прикметник - 1 Прикметник – 2
Дієслово - 1 Дієслово -2 Дієслово - 3
Авторське ставлення (вислів з чотирьох слів)
Синонім до теми

На конкретному прикладі вчитель показує, як це робити:

Балу	Шер-Хан
<i>Ведмідь старий, мудрий навчає, захищає, любить хочеться мати такого друга учитель</i>	<i>Тигр кульгавий, злий порушує, ненавидить, мстить засуджують тигра за жорстокість підступність</i>

Сенкан (від фр. п'ять) — вірш у п'ять рядків; стисла асоціативна характеристика особи, предмета, явища за запропонованою схемою.

Сила людини в її друзях.

Індійське прислів'я

Вікторина
«Впізнай ім'я героя»

- 1) Ім'я шакала, якого не любили в Джунглях.
(Табакі)
- 2) Той, хто наводив страх на всіх жителів Джунглів.
(Шер-Хан)
- 3) Мудрий ведмідь, який навчав вовчат закону Джунглів.
(Балу)
- 4) Хитра й розумна пантера, яку побоювалися мешканці джунглів.
(Багіра)
- 5) Старий мудрий пітон, який був завжди голодним.
(Каа)
- 6) Великий розумний слон.
(Хаті)
- 7) Племя мавп.
(Бандерлоги)

Розминка

(Тема «Література і світ природи»)

1. Де народився Дж. Р. Кіплінг:

а) Англія;

б) Індія;

в) Америка.

2. Твір «Мауглі» це:

а) казка;

б) повість;

в) оповідання.

3. За життя Мауглі Багіра заплатила:

а) вівцею;

б) зброєю;

в) биком.

4. Мауглі показав свою силу як людина за допомогою:

а) вогню;

б) зброї;

в) хитрощів.

5. У вірші Алкмана «Сплять усі верховини...» описується:

а) боротьба за владу;

б) природа;

в) життя людей.

6. Вірш Й. В. Гете «Нічна пісня подорожнього» схожий з віршем Алкмана «Сплять усі верховини» завдяки:

а) спільності художніх засобів;

б) спільності віршованого розміру;

в) спільності образів та настрою.

7. Вірш М. Лермонтова «Из Гете» («Горные вершины...») є:

а) оригіналом;

б) переспівом;

в) перекладом.

8. Басьо у перекладі з японської означає:

а) бананове дерево;

б) банановий сік;

в) банановий плід.

9. Для хоку характерним є:

а) постійна кількість складів;

б) змінна кількість складів;

в) різна кількість складів.

10. Для японської поезії характерним є:

а) сприйняття природи незмінною;

б) те, що природа не має ніякого відношення до людини;

в) одухотвореність природи.

11. Ф. І. Тютчев був:

а) солдатом;

б) вченим;

в) дипломатом.

12. У своєму вірші «Я знаю в праосені пору...» Ф. Тютчев писав про

а) красу «золотої осені»;

б) осінні холоди;

в) осінні дощі.

Поуправляйся

(Тема «Література і світ природи»)

Позначте художній засіб.

Наприклад, срібне світло — епітет;

біль опалого листя — метафора тощо.

Прозорий день — Вечір зве в далечину —

Марна борозна — Киплять сльози —

Скленіння небес - Океан пахоців —

Водоспаду рев, мов битви гук —

Міні-тест

1. Опис природи в художньому творі називається:

а) інтер'єр; б) пейзаж; в) портрет.

2. Художній засіб, вжитий Алкманом у словосполученні «стрімчасті скелі», називається:

а) уособленням; б) порівнянням; в) епітетом.

3. У своєму вірші Алкман зобразив красу і спокій:

а) нічного пейзажу. б) зимового пейзажу;
в) жаркого літнього дня;

4. Вірш Й. В. Гете «Нічна пісня мандрівника» є:

а) переспівом вірша Алкмана;
б) віршем на власний сюжет;
в) перекладом з давньогрецької мови.

5. Які почуття передані в поезіях Алкмана й Гете?

а) зображення поснулого птаства;
б) зображення образу гірських вершин;
в) умиротворення.

6. Художній засіб, вжитий М. Лермонтовим у словосполученнях «лагідні долини», «свіжа мла», називається:

а) епітетом; б) уособленням; в) метафорою.

«Поетичний ринг»

(Тема «Література і світ природи»)

Хто автор рядків:

- «Скільки різних трав!
І в кожній — свої квіти.
Оце і є подвиг?»

(Мацуо Басьо)

- «Блакить прозора й тепла ллється з височин
На стомлене і тихе поле...»

(Ф. Тютчев)

- «Сплять усі верховини гірські...»

(Алкман)

- «На всі вершини
Ліг супокій...»

(Й. В. Гете)

- «Людини ж праведної сан
Не дасться ні від кого...»

(Р. Берне)

- «Ген на верховини
Темна ніч лягла...»

(М. Лермонтов)

Жив собі хлопчина,
Бешкетником він був,
Подерта сорочина,
В кишені дохлий щур.

Він працю на розвагу
Умить перетворив,
Та ще й на цьому всьому
Добряче заробив.
Розваги – краще праці,
Хлопчина цей вважав.

Тому частенько, друзі,
Прокази виробляв.
Клопот було багато
Від цього хлопчура,
Й не раз від тітки Поллі
Дістав він стусана.

Хлопчина цей відомий,
На видумки мастак.
А звать його...згадали?
Том Соєром – саме так.

Міні-тест.
«Том Соєр». Марк Твен.

1. Яке справжнє ім'я Марка Твена:
а) Марк Дуглас; б) Джо Гарпер; в) Семюель Клеменс

2. Джерелом повісті «Пригоди Тома Соєра» є...
а) запозичений сюжет; б) спогади власного дитинства;
в) стаття в газеті про пошуки скарбів.

3. Яким героям Марка Твена споруджено пам'ятник у місті Ганнібал
а) Тому і Сіду; б) Тому і Беккі Тетчер; в) Тому і Геку Фінну?

4. Що у перекладі з англійської означає псевдонім «Марк Твен»
а) «Повний вперед!»; б) «Кинути якір!»; в) «Мітка — два!»?

5. У книзі «Пригоди Тома Соєра» автобіографічним є образ:
а) Гека; б) Джо Гарпера; в) Тома.

6. Яка фраза Тома стала вирішальною для того, щоб залучити друзів до фарбування паркану:
а) «Ця праця Тому Соєру до вподоби!»;
б) «Хіба нам кожного дня випадає білити паркан?»;
в) «Цей паркан треба так ретельно побілити, щоб ніде ані-ні!»?

7. «Чарівне голубооке створіння з двома довгими золотими кісками» Чий це портрет:
а) сестри Мері; б) Емі Лоренс; в) Беккі Тетчер?

8. Тома відзначили у школі олов'яною медаллю за:
а) кращий правопис;
б) читання віршів напам'ять;
в) знання Біблії.

9. Кому з героїв повісті належить опис «...навесні він перший починав ходити босоніж, а восени останній взував щось на ноги, ніхто не примушував його вмиватись і переодягатись»:
а) Мафу Поттеру; б) Тому Соєру; в) Геку Фінну?

10. Яку клятву Том і Гек скріпили своєю кров'ю:
а) клятву мовчати про зловісні події на кладовищі;
б) клятву у вірності один одному;
в) клятву стати піратами Іспанських морів?
11. Найбільше хвилювало «піратів»-утікачів на острові:
а) відсутність їжі; б) туга за домом; в) примхи погоди.
12. Хто з героїв повісті носив прізвисько Кривава Рука:
а) Джо Гарпер; б) Гек Фін; в) Том Соєр?
13. Гек Фінн врятував від помсти злодіїв:
а) вдову Дуглас; б) тітку Поллі; в) місіс Гарпер.
14. Слова: «...бути багатим — не така вже радість, як ми гадали. Ні дня тобі спокою, ні дня перепочинку...» належать:
а) індіанцю Джо; б) Тому Соєру; в) Геку Фінну.
15. Найкраща річ для виведення бородавок, на думку Гека, це:
а) гнила вода; б) здохле жабеня; в) здохлий кіт.
16. Що було зроблено зі знайденими грошима Гека Фінна:
а) покладено в банк під проценти;
б) віддано місцевій владі на розвиток містечка;
в) оплачено шкільну науку Гека і Тома?

Редактор

Редагування плану до прочитаних розділів.

Визначення правильної послідовності подій:

План

- Зловісна сцена на кладовищі.
- Утікачі на острові.
- Покарання Тома тіткою Поллі.
- Знайомство Тома з Беккі Тетчер.
- Отримання Томом нагороди у недільній школі.

Фентезі – незвичне слово,
Вигадка – усім знайома.
Ти попадаєш в світ чарівний,
Де магія панує й відьми.
Там монстри поряд із людьми,
А у дерев там крутяться гілки.
Рослини вміють так кричати,
Що вуха треба затикати.
Фантазія – чудова річ,
Захочеш світ придумай свій –
Там будуть чарівні герої:
Русалки, відьми, гноми, тролі.
Лиш не забудь, щоби добро
Перемагало завжди зло.

І ще раз загадки

1. Чарівні палички в двобої,
Спортивні ігри на мітлі,
І триголовий пес й дракони
Там розмістились на столі.
Про загадкове й фантастичне
Ми можемо прочитати в...

(Книжка)

2. В Шотландії ця жінка жила,
Ростила любу донечку свою.
Та диво-хлопчика створила,
Що славу їй примножив навіки.

(Д.К.Ролінг)

3. Цей хлопчик сиротою був,
Жив в родичів у комірчині,
Та раз сова принесла лист
Що в нього є чаклунський хист,
Поїхав він у школу чаклунів
Навчатися мистецтву чарів,
Пригод багато зазнав він,
А друзі у біді допомагали.

(Гаррі Поттер)

Помислимо

Вправи на розвиток логічного мислення (за уривком із книги «Гобіт, або Туди й Назад»).

- Більбо мали за поважну людину, бо:
 - а) він був багатий;
 - б) не влутувався ні в які пригоди;
 - в) відповідав на всі запитання.

- Гномів до Більбо прийшло:
 - а) 2; б) 13; в) 9.

- У дорозі Більбо і гноми зустріли (виділи неправильну відповідь):
 - а) тролів;
 - б) гоблінів;
 - в) Гам-гама.

Література

1. *Батківська Г.В., Баліна К. Н.* Зарубіжна література. Книга для вчителя. - К.: Грамота, 2005.
2. *Брауде Л. Ю.* Х. К. Андерсен. — М, 1987.
3. *Денисова Т. Н., Сиваченко Е. М.* Зарубіжна література: Читанка-підручник для 5~6 класів. — 2-ге вид. — К.: Освіта, 1998.
4. Дитячий фольклор. Народна творчість. — К.: Дніпро, 1986.
5. *Ковбасенко Ю. І., Ковбасенко Л. В.* Зарубіжна література. 5 клас. — К.: Грамота, 2005.
6. Мудрість народна. Українські прислів'я та приказки. — К.: Держлітвидав УРСР, 1961.
7. *Стріха М.* Кіплінг справжній і вигаданий // Улюблені англійські вірші та навколо них / Пер. і упор. М. Стріха. — К: Факт, 2003.
8. Сучасний тлумачний словник української мови. Уклад. Олексієнко Л. П., Шумейло О. Л. - К.: Кобза, 2004.
9. *Франко О. М.* Українська література. 5 кл. — К.: Освіта, 1997.
10. *Ціко І. Е.* Система різнорівневих та індивідуальних завдань. Р. Кіплінг «Мауглі» // Зарубіжна література. — 2005. — № 2.

